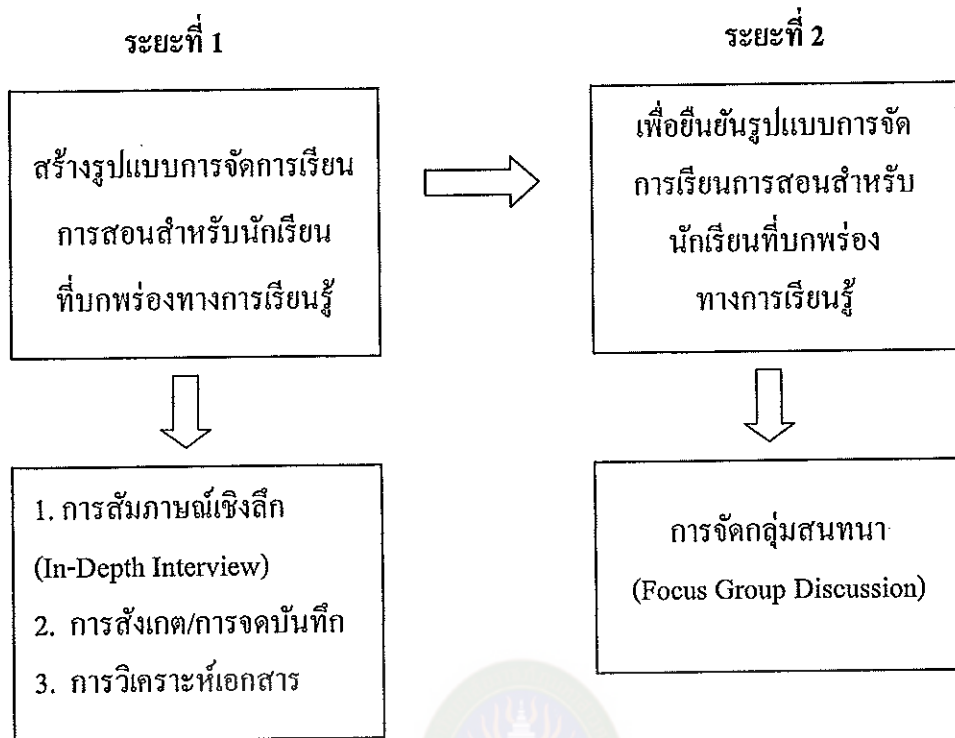

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) และใช้แนวทางการศึกษาเชิงปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) ที่เป็นทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) ซึ่งวีโรจน์ สารรัตน์ (2556 : 170) อธิบายว่า เป็นทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม โดยทฤษฎีจะถูกสร้าง (Construct) และได้รับการตรวจสอบ (Verify) โดยการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างเป็นระบบ การสร้างทฤษฎีฐานรากอาศัยกระบวนการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การจัดกลุ่มสนทนา และการวิเคราะห์เอกสาร โดยข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์จะต้องเป็นข้อมูลที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางสังคม ในเรื่องศึกษาอย่างรอบด้าน การบันทึกข้อมูลในลักษณะนี้มักอาศัยการบรรยายเหตุการณ์ ประสบการณ์ของคน การเรื่องเล่าสภาพสังคม ซึ่งการบรรยายอย่างละเอียดนี้ เป็นความพยายามที่จะทำความเข้าใจถึงความหมาย ประสบการณ์ การกระทำหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อจะช่วยให้ผู้วิจัยตีความปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ตรงตามความหมายกับสิ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษา

ดังนั้นการศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานรากให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือสามารถเสนอข้อสรุปเชิงทฤษฎีจากการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม : กรณีศึกษา โรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ได้ศึกษาด้านการบริหารงานที่มีประสิทธิผล บทบาท กระบวนการ การส่งเสริมสนับสนุน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังแผนภาพที่ 5

แผนภาพที่ 5 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. พื้นที่วิจัย

การเลือกพื้นที่ในการศึกษา (field) เป็นขั้นตอนที่สำคัญมากต่อการได้มาซึ่งข้อมูล ที่ตรงและเพียงพอสำหรับการอธิบายปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษา ดังนั้น การเลือกพื้นที่ศึกษา จึงต้องกระทำอย่างรอบคอบ โดยอาศัยการเลือกเชิงทฤษฎี (Theoretical Sampling) ซึ่งมีหลักการที่สำคัญของการเลือกพื้นที่ศึกษาคือต้องเป็นพื้นที่ที่สอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย คำตามการวิจัยและกรอบแนวคิดพื้นฐานในการวิจัย มีลักษณะการเลือกพื้นที่ ดังนี้

1.1 กำหนดพื้นที่ศึกษา คือ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความโดดเด่นในด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้รับการคัดเลือกเป็นสถานศึกษาดีเด่น เช่น โรงเรียนในฝัน โรงเรียนวิถืพุทธ และ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เป็นต้น

1.2 มีการจัดระบบโครงสร้างการบริหารโรงเรียนเป็น 4 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารบุคคลและกลุ่มบริหารทั่วไป โดยใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และ โรงเรียนได้รับการประเมินจากองค์กรภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับดีมาก

1.3 เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ สภาพบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม หลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีครูสอนครบทุกเอก ตลอดทั้งการพัฒนาด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มีคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน มูลนิธิศิษย์เก่า รวมทั้ง ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน และเป็นโรงเรียนยอดนิมขของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ผู้วิจัยได้สืบเสาะหาข้อมูลเพื่อให้ได้โรงเรียนที่มีลักษณะตามเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด โดยเริ่มต้นจากการขอความอนุเคราะห์ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระบุชื่อโรงเรียนดีเด่นและเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม (Outstanding School) ที่เป็นไปตามเงื่อนไขที่สำคัญ จึงได้เข้าไปศึกษาข้อมูลของโรงเรียนดังกล่าวด้วยตนเอง เพื่อตรวจสอบและพิจารณาข้อมูลความสำเร็จของโรงเรียน ผู้วิจัยจึงพิจารณาเลือกโรงเรียนดีเด่นและเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่สอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ การวิจัย ประเด็นคำถามการวิจัย และกรอบแนวคิดพื้นฐานในการวิจัย คือ โรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ เป็นพื้นที่ศึกษา และเป็นโรงเรียนที่มีลักษณะตรงตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขทุกประการ

2. กลุ่มประชากร

การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีเลือกเชิงทฤษฎี (Theoretical Sampling) (Strauss and Corbin, 1998 : 79) ซึ่งเป็นวิธีที่ไม่ได้กำหนดลักษณะเฉพาะของผู้ให้ข้อมูลหลักไว้ล่วงหน้าเริ่มต้นจากการเข้าถึงปรากฏการณ์ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักรายแรกซึ่งเป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมอยู่ในปรากฏการณ์นั้น ๆ การสัมภาษณ์ทำไปพร้อมกับ การสังเกตปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องด้วย ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นระหว่างการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้มโนทัศน์ (Concept) ในเรื่องที่ต้องการศึกษาแล้วจัดหมวดหมู่ (Categorize) มโนทัศน์ต่าง ๆ ข้อสรุปเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะปรากฏการณ์ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดว่า ยังต้องการข้อมูลจากแหล่งใดหรือจากใคร เพื่อนำมาใช้ในการปรับเปลี่ยนหรือยืนยันข้อสรุป ที่ได้ในครั้งแรก จากนั้นผู้วิจัยจึงเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อสัมภาษณ์เป็นรายต่อไปโดยเชื่อว่าจะเป็นผู้ให้ข้อมูลที่แตกต่างไปจากมิติ (Dimensions) และคุณสมบัติ (Properties) ของกลุ่มมโนทัศน์ที่พบจากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผ่านมา (Negative Case) ส่วนการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อ

สัมภาษณ์เชิงลึกรายต่อ ๆ ไป ผู้วิจัยเลือกโดยคำนึงถึงความแตกต่างของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มมโนทัศน์ การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักในลักษณะเช่นนี้ดำเนินการต่อไปเรื่อยๆ เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแล้วและมีความมั่นใจว่าแบบแผนต่าง ๆ ของกลุ่มมโนทัศน์ที่เกิดขึ้นนั้นซ้ำกันจนเป็นแบบแผนที่แน่นอน แม้ว่าสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายอื่น ๆ ต่อไปก็ไม่ได้ข้อมูลใหม่เพิ่มเติมอีก (Theoretical Saturation) ผู้วิจัยจึงหยุดศึกษาข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมาย ผู้จะเป็นผู้ให้ข้อมูลแยกเป็น ดังนี้

2.1	กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์	จำนวน	5 คน
2.2	กลุ่มครูผู้สอนนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้	จำนวน	15 คน
2.3	กลุ่มครูพี่เลี้ยงนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้	จำนวน	2 คน
2.4	กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้	จำนวน	7 คน
2.5	ประธานนักเรียน	จำนวน	1 คน
		รวมทั้งสิ้น	30 คน

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในการดำเนินการสัมภาษณ์ได้มีแนวคำถามเป็นแบบปลายเปิด ใช้เป็นแนวทางสำหรับการพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างไม่เป็นทางการ มีการเปิดประเด็นการสนทนาที่ได้เตรียมการไว้ล่วงหน้าได้ส่วนหนึ่ง และอาจจะมีประเด็นอื่นเพิ่มเติมในระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อให้การเข้าถึงปรากฏการณ์เป็นไปอย่างเปิดกว้าง นอกจากนี้ผู้สัมภาษณ์ยังสามารถสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น สีหน้า ท่าทาง แววตา น้ำเสียง และความรู้สึกของผู้ให้สัมภาษณ์ สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นประโยชน์สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัยทั้งสิ้น การสัมภาษณ์แต่ละครั้งมีช่วงเวลาไม่เท่ากันโดยทั่วไปจะใช้เวลาประมาณ 30 - 60 นาที ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตัวเองเป็นส่วนใหญ่และสรุปประเด็นตรงตามแบบบันทึกการสัมภาษณ์ เป็นระยะ ๆ พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมในการให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหลักไปพร้อมกัน เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัย เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้มาสร้างเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนต่อไป

3.1.2 การสังเกตและการจดบันทึก (Observation and Field - note) ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตบริบทของโรงเรียน เช่น ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกของโรงเรียน

ชุมชนรอบโรงเรียน ทรัพยากรของโรงเรียน การบริหารจัดการ และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และเข้าไปสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ซึ่งข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาโดยการสังเกต ผู้วิจัยจดบันทึกและบันทึกภาพเพื่อนำไปประกอบข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่ง (Theoretical Triangulation)

3.1.3 การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษา เช่น สมุดนิเทศการสอน แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ปร.5 และข้อมูลหลักฐานอื่น ๆ ที่มีอยู่ตามปกติ และผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาในเอกสาร เช่น หลักสูตรสถานศึกษา รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ข้อมูลสารสนเทศ แผนปฏิบัติการ เป็นต้น

3.2 การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การเตรียมการในระยะเริ่มแรก ผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถาม (Guideline) โดยแนวคำถามที่สร้างขึ้นนี้ใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ได้คำตอบเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ โดยยึดกรอบความคิดพื้นฐานในการวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นคำถาม เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงาน บทบาท กระบวนการ การส่งเสริมในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ระดับลึก โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้นำแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ที่ได้แก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ในการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) เพื่อให้ข้อมูลดังกล่าวเป็น ที่น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นจึงได้มีการสอบถามข้อมูลดังกล่าวจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ดังต่อไปนี้

1.1 นายไพรวลัย ผลิตู กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการสถานศึกษา ระดับ 8 โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการวัดและประเมินผล

1.2 ดร.สัมภาษณ์ คำผุย ปร.ค. (การวิจัยการศึกษา) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์

ระดับ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จังหวัดมหาสารคาม ตรวจสอบเนื้อหา ภาษา สติ การวัดและประเมินผล

1.3 นางสาวอรุณี สิรินันท์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอนการศึกษาพิเศษ)
 ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดมหาสารคาม ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ภาษาการวิจัย

นำแนวคำถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกพื้นที่
 ศึกษา คือ โรงเรียนฤกษ์ประชาสรรค์ จำนวน 15 คน เพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพของ
 เครื่องมือว่าข้อคำถามดังกล่าวสามารถนำไปใช้ถามได้ตรงประเด็นหรือไม่ สามารถสื่อสารกับ
 ผู้ให้ข้อมูลหลักได้เข้าใจตรงกันหรือไม่ ผู้ตอบคำถามมีความเข้าใจและมีปฏิริยาอย่างไร ความ
 ต่อเนื่องของเนื้อหาและการตอบคำถามเป็นอย่างไร จากนั้นได้นำมาแก้ไขข้อบกพร่องและ
 ปรับปรุงแนวคำถามให้สมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น

2. การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อสร้างความมั่นใจ
 และความเชื่อถือได้ของข้อมูล ผู้วิจัยจะยังไม่ปักใจเชื่อแหล่งข้อมูลใดข้อมูลหนึ่ง ที่ได้มาแต่แรก
 ว่าเชื่อถือได้ ผู้วิจัยจะแสวงหาแหล่งข้อมูลอื่น ๆ อีก เพื่อตรวจสอบกับข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด เพื่อ
 หาคความเหมือนกัน และจะแสวงหาข้อมูลต่อไปจนพบข้อมูลแบบที่สาม โดยวิธีการเก็บข้อมูลที่
 ต่างกันออกไป ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. เมื่อได้รับอนุมัติให้ทำวิจัยผู้วิจัยได้ ขอนหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงโรงเรียนที่เป็นเป้าหมายในการเข้าไปเก็บข้อมูล โดยความ
 เห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ขออนุญาตและขอความร่วมมือจากทางโรงเรียนให้
 ผู้วิจัยได้เข้าทำการศึกษาและเก็บข้อมูลจากบุคลากรในโรงเรียนและผู้ปกครอง โดยทำความ
 เข้าใจกับผู้บริหาร โรงเรียนในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเองใน โรงเรียนที่ได้เลือกตามเกณฑ์
 และเงื่อนไขตามกรอบที่กำหนด คือ โรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก
 (In-depth Interview) การสังเกตและการจดบันทึก (Observation and Field-note) และการวิเคราะห์
 เอกสาร (Document Analysis) เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนนักเรียนที่บกพร่อง
 ทางการเรียนรู้ ครูที่เลี้ยงนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้ปกครองนักเรียนที่บกพร่อง
 ทางการเรียนรู้ และประธานนักเรียน จำนวน 30 คน โดยการสังเกตและจดบันทึก

ระยะที่ 2 เพื่อยืนยันรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบคำถามเพื่อการสนทนากลุ่ม เพื่อยืนยันข้อมูลรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ กลุ่มสนทนาประกอบด้วยผู้เข้าร่วมสนทนา จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้
2. เป็นบุคคลที่กล้าแสดงความคิดเห็น
3. มีความเข้าใจในประเด็นที่ต้องการศึกษาร่วมกัน โดยใช้แบบประเมิน

รูปแบบในแต่ละด้านว่ามีความเหมาะสมหรือไม่และมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง

ประชุม ณ ห้องภาษาไทย โรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ วันที่ 24 ธันวาคม 2556
เริ่มประชุมเวลา 10.30 น. ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย

1. นางศิริพร พิมพ์ทวีป	รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารวิชาการ
2. นางสุทิน สุทธิเจริญ	ครูผู้สอนนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้
3. นายเสถียร ทามแก้ว	ครูผู้สอนนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้
4. นางอัจฉรา พารา	ครูผู้สอนนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้
5. นายกฤษรรม ล้ามแขก	ประธานนักเรียน
6. นางเพียร ปะทาเส	ผู้ปกครองนักเรียน
7. นางบุญชู พรมวรรณ	ผู้ปกครองนักเรียน

1.2 การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยใช้แบบคำถามเพื่อการสนทนากลุ่ม นำแนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มที่ได้แก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ในการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) เพื่อให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นที่น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น จึงได้มีการสอบทานข้อมูลดังกล่าวจาก

ผู้เชี่ยวชาญ โดยมีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ก่อนเข้าสู่พื้นที่ศึกษา และดำเนินการเก็บข้อมูล

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. เมื่อได้รับอนุมัติให้ทำวิจัยผู้วิจัยได้ ขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงโรงเรียนที่เป็นเป้าหมายในการเข้าไปเก็บข้อมูล โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ขออนุญาตและขอความร่วมมือจากทางโรงเรียนให้ผู้วิจัยได้เข้าทำการศึกษาและเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในโรงเรียนที่ได้เลือกตามเกณฑ์ และเงื่อนไขตามกรอบที่กำหนด คือ โรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ ใช้แบบคำถามเพื่อการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จัดกลุ่มสนทนาใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 คน มีการสังเกตและจดบันทึก (Observation and Field-note) บันทึกภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นระยะในทุก ๆ ครั้งที่สิ้นสุดการสัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์หลักแต่ละคน โดยการถอดเทปคำต่อคำและเขียนรายละเอียดข้อมูลที่ได้การสัมภาษณ์ออกมาทันที เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการเลือกผู้ให้สัมภาษณ์คนต่อไป ผู้วิจัยอ่านอย่างละเอียด และทำความเข้าใจในทุกประเด็น จึงวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดว่าข้อมูลแต่ละเรื่องนั้นสื่อไปถึงเรื่องใดบ้าง ควรจะนำประเด็นใดมาพิจารณา โดยผู้วิจัยอาศัยความไวทางทฤษฎี (Theoretical Sensitivity) ที่ได้จากประสบการณ์ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยเอง การวิเคราะห์ข้อมูลเริ่มขึ้นเมื่อผู้วิจัยกำหนดประเภทของข้อมูลให้ได้ก่อน จากนั้นข้อมูลที่ได้มาก็จะแผ่กระจายไปตามแต่ละประเภทของข้อมูล เพื่อหาข้อขัดแย้งที่จะนำไปสู่การแก้ไขประเภทของข้อมูลต่อไป การสลับกันไปมาระหว่างการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งกระทำอย่างต่อเนื่องในลักษณะนี้ เรียกว่า “วิธีการเปรียบเทียบแบบคงที่” สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจะมี 4 ขั้นตอน (Strauss and Corbin, 1998) ดังนี้

1. การเปิดรหัส (Open Coding) ข้อมูลจะได้รับการวิเคราะห์อย่างละเอียด เพื่อหาความสอดคล้องที่จะสะท้อนประเภทหรือแก่นที่อยู่ในข้อมูล หลังจากแยกประเภทข้อมูลแล้วก็จะศึกษาต่อไป เพื่อหาคุณสมบัติที่จะแยกแยะข้อมูลแต่ละประเภทให้ได้ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการเปิดรหัสคือการทำให้ข้อมูลลดลงเป็นหน่วยย่อย

2. การหาแก่นของรหัส (Axial Coding) จะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของข้อมูลที่เป็นประเภทใหญ่และย่อย โดยจะเน้นไปที่บริบทที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยทำงานสลับกันระหว่างการเก็บข้อมูล เปิดรหัสและหาแก่นของรหัส รวมทั้งการจัดประเภทและความสัมพันธ์ของข้อมูลต่าง ๆ

3. การเลือกรหัส (Selective Coding) จะนำเอาประเภทและความสัมพันธ์มารวมกันเพื่อสร้าง “บท” ซึ่งจะอธิบายว่า “อะไรเกิดขึ้น” ในปรากฏการณ์ที่ศึกษา

4. การพัฒนาทฤษฎี (Development of a Theory) ทฤษฎีในรูปของภาษา รูปภาพ หรือสมมติฐาน จะเกิดขึ้นเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่สงสัย ทฤษฎีจะบอกลักษณะของปรากฏการณ์ และอธิบายว่าเงื่อนไขหนึ่ง นำไปสู่การกระทำหนึ่ง ได้อย่างไร และการกระทำนั้นนำไปสู่การกระทำอื่น ได้อย่างไร โดยจะเรียงลำดับเหตุการณ์เอาไว้ ในขั้นตอนนี้ผลลัพธ์ก็คือ ทฤษฎีได้มาจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ ดังนั้นหลังจากเก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ต่อไปนี้

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์จริงในพื้นที่ที่ศึกษาโดยได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดสนทนากลุ่ม เพื่อนำมาจัดให้เป็นระบบ ถอดเทปบันทึกเสียงคำต่อคำและจัดพิมพ์ข้อมูลลงเครื่องคอมพิวเตอร์

4.2 นำข้อมูลทุกแฟ้มข้อมูลที่ให้หมายเลขบรรทัดไว้แล้วมาอ่านเพื่อทำความเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด จากนั้นทำการเปิดรหัส (Open Coding) จัดหมวดหมู่ของข้อมูล (Categorize Data) ตามคุณสมบัติ (Properties) ของมโนทัศน์ (Concept) แต่ละกลุ่ม และแยกข้อมูลที่มีความหมายสามารถใช้อธิบายเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ ออกจากข้อมูลที่ไม่มีความหมายและไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

4.3 นำข้อมูลทั้งหมดที่จัดหมวดหมู่แล้วมาแปลความหมายข้อมูล (Interpreting Data) เพื่อเขียนคำอธิบายเกี่ยวกับการบริหารงาน บทบาท กระบวนการส่งเสริมสนับสนุน โดยอาศัยความไวทางทฤษฎี (Theoretical Sensitivity) ที่ได้จากประสบการณ์ในการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้

4.4 สร้างมโนทัศน์เชิงทฤษฎี (Theoretical Coding) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลกับแนวคิดทฤษฎี โดยอาศัยการตีความ (Interpretation) แล้วกำหนด (Construct) ข้อเสนอ (Proposition) และสร้างทฤษฎีจากฐานราก (Grounded Theory) จัดเรียงข้อมูล แยกแยะ และจัดกลุ่มข้อมูลตามคุณสมบัติ (Properties) ของมโนทัศน์ (Concept) ที่ผู้วิจัยได้กำหนดรหัสข้อมูล (Code Word) ไว้ ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัย สามารถกรองเอาแก่นแท้ของข้อมูลออกจากข้อมูลที่ได้มาจากพื้นที่ที่ศึกษาซึ่งมีรายละเอียดปลีกย่อยบางอย่างที่ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา และจะทำให้สามารถนำข้อมูลที่ผ่านการกลั่นกรองแล้ว มาใช้ในการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล ตีความหมายข้อมูล สร้างมโนทัศน์เชิงทฤษฎี (Theoretical Coding) และสร้างข้อสรุปเชิงทฤษฎีจากฐานราก (Grounded Theory) ได้

